

Brüssel, 14. november 2025
(OR. en)

15465/25

PECHE 404

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	14. november 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	C(2025) 7655 final
Teema:	KOMISJONI TEATIS, milles käsitletakse läbipaistvuse suurendamist ja hea juhtimistava tõhustamist kalapüügivõimaluste jaotamisel liikmesriikides: määruse (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta artiklite 16 ja 17 kohaldamise käsiraamat

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument C(2025) 7655 final.

Lisatud: C(2025) 7655 final

Brüssel, 14.11.2025
C(2025) 7655 final

KOMISJONI TEATIS,

milles käsitletakse läbipaistvuse suurendamist ja hea juhtimistava tõhustamist kalapüügiõimaluste jaotamisel liikmesriikides: määruse (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta artiklite 16 ja 17 kohaldamise käsiraamat

KOMISJONI TEATIS,

milles käsitletakse läbipaistvuse suurendamist ja hea juhtimistava tõhustamist kalapüügivõimaluste jaotamisel liikmesriikides: määruse (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta artiklite 16 ja 17 kohaldamise käsiraamat

1. SISSEJUHATUS

Kalapüügivõimalused annavad koguliselt kindlaks määratud kalapüügiõiguse⁽¹⁾ ja on olulised sellise ühise loodusvara säästva majandamise tagamiseks, mis võib ülekasutamise korral ammenduda. Kui liikmesriigid jaotavad neile eraldatud kalapüügivõimalusi, peavad nad seda tegema kooskõlas kohustusega majandada ja säilitada ühiseid loodusvarasid. Samas tuleks kalavarusid majandada viisil, mis on kooskõlas majandusliku, sotsiaalse ja tööhõivealase kasu saavutamise eesmärkidega. Lisaks, nagu on rõhutatud Euroopa maailmamerepaktis,⁽²⁾ aitavad maailmamere hea seisund ja taastavad tavad säilitada eelkõige rannikukogukondades elatusvahendeid ja tagada toiduga kindlustatuse ka tulevastele põlvkondadele.

Riiklike kalapüügivõimaluste objektiivne ja läbipaistev jaotamine tagab kalurite võrdse kohtlemise, suurendab sidusrühmade usaldust ning edendab ressursside säästvat kasutamist ja merekeskkonna kaitset, millest sõltuvad nii kalavarud kui ka kalandus tervikuna. Läbipaistev jaotamine võib ühtlasi aidata kaasa kalandusettevõtjate, kalalaevastike või laevastikusegmentide vaheliste konfliktide vältimisele. Kalapüügivõimaluste jaotamisega saab ka lahendada esilekerkivaid probleeme ja luua kalalaevadele stiimuleid selektiivsete püügivahendite kasutamiseks, soodustades ja premeerides seeläbi kestlikumat käitumist ja lahendusi.

Komisjoni 2023. aasta teatise ühise kalanduspoliitika määruse toimimise kohta⁽³⁾ rõhutati ühise kalanduspoliitika juhtimise parandamise kontekstis, et hea juhtimistava eeldab ka suuremat läbipaistvust. Teatise rõhutati ühist kalanduspoliitikat käsitleva määruse (EL) nr 1380/2013 (edaspidi „ÜKP määrus“)⁽⁴⁾ artiklis 17 sätestatud nõuet, et liikmesriigid peavad kalapüügivõimaluste jaotamisel kasutama läbipaistvaid ja objektiivseid

⁽¹⁾ Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 (kontrollimäärus) artikli 4 punktis 32 esitatud määratlusele: „kalapüügivõimalus“ – koguliselt kindlaks määratud kalapüügiõigus, väljendatuna saagis ja/või püügikoormuses. Kalapüügiõigus võib hõlmata ka tehnilisi ja geograafilisi piiranguid selle kohta, kuidas, millal ja kus võib püügitoiminguid teha.

⁽²⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – Euroopa maailmamerepakt. COM (2025) 281 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52025DC0281>. 4. jagu. Rannikukogukondade ja saarte kaitsmine ja võimestamine.

⁽³⁾ „Ühine kalanduspoliitika praegu ja tulevikus: kalanduse ja ookeanide pakt, mille abil liikuda kalavarude säästva, teaduspõhise, uuendusliku ja kaasava majandamise suunas“ COM/2023/103 final (mis on osa laiemast kalanduse ja ookeanide paketist). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52023DC0103>.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ. [ELT L 354, 28.12.2013, lk 22–61](https://eur-lex.europa.eu/ELT.L.354.28.12.2013.lk.22-61).

kriteeriume, sealhulgas keskkonnaalaseid, sotsiaalseid ja majanduslikke kriteeriume. 2023. aasta teatises kinnitati ka komisjoni võetud kohustust teha koostööd teadusasutuste ja liikmesriikidega, et täiendavalt hinnata nende kriteeriumide läbipaistvust ja nende vastavust ÜKP sätetele ning seda läbipaistvust ja vastavust tagada. Koostöö eesmärk oli soodustada selliste kriteeriumide kasutamist, mis võivad edendada säästvaid püügitavasid ning toetada väikesemahulise kalapüügi ja rannapüügiga tegelevaid kalureid, kes moodustavad peaaegu 75 % kõigist ELis registreeritud kalalaevadest ja ligikaudu poole kalandussektori tööhõivest.

Et seda kohustust täita, julgustab komisjon käesoleva teatisega liikmesriike võtma meetmeid, millega parandatakse head juhtimistava kalapüügivõimaluste jaotamisel neljal viisil: 1) läbipaistvuse suurendamine ja teabe tõhustamine; 2) õiglus; 3) esitatud teabe täpsuse tagamine ning 4) jaotamismeetodite sobivus.

Samuti kutsutakse käesolevas teatises liikmesriike üles kaaluma süsteeme ja meetodeid, mida nad kõnealuste kalapüügivõimaluste jaotamisel praegu kasutavad, et edendada säästvaid püügitavasid ning toetada väikesemahulise ja rannapüügiga tegelevaid kalureid.

Käesoleva teatise lisa (*liikmesriikide kalapüügivõimaluste jaotamise käsiraamat*) on esitatud komisjoni järeldused ühise kalanduspoliitika määruse artiklite 16 ja 17 kohaldamise kohta, võttes arvesse kohustusi ning liikmesriikidelt ja sidusrühmadelt saadud tagasisidet⁽⁵⁾. Lisas on esitatud ka suunised nimetatud artiklite rakendamiseks, kui liikmesriigid jaotavad kalapüügivõimalusi nende lipu all sõitvatele laevadele.

2. SELGEM TEAVE JAOTAMISMEETODITE KOHTA: LÄBIPAISTVUSE SUURENDAMINE

ÜKP määruse artikli 16 lõike 6 kohaselt peavad liikmesriigid teavitama komisjoni meetoditest, mida nad kasutavad oma lipu all sõitvatele laevadele kalapüügivõimaluste jaotamiseks. See aruandluskohustus on oluline läbipaistvuse⁽⁶⁾ tagamiseks ning vajalik selleks, et komisjon ja liikmesriigid saaksid jälgida suundumusi ja tulemuslikkust.

Praktikast nähtub siiski, et liikmesriigid on komisjoni teavitanud mitmel eri viisil, erineva sagedusega ja erinevaid üksikasju esitades. Seetõttu on raske saada selget ülevaadet sellest, kuidas teatavate kalavarude, laevastike ja piirkondade püügivõimalusi jaotatakse. Seepärast kutsutakse käesoleva teatise lisa liikmesriike üles lisama komisjonile artikli 16 lõike 6 kohaselt esitatavasse aruandesse teatav miinimumteave.

Lisaks on hea juhtimistava jaoks keskse tähtsusega suurem läbipaistvus sidusrühmade jaoks. Seepärast julgustatakse liikmesriike andma sidusrühmadele teavet kalapüügivõimaluste jaotamise meetodite, ühise kalanduspoliitika artiklis 17 sätestatud kriteeriumide, igale kriteeriumile omistatud tähtsuse ja selle tähtsuse põhjenduste kohta.

Liikmesriigid peavad tagama, et kasutatavad meetodid ja kriteeriumid vastavad ÜKP määruse nõuetele (peamiselt artikkel 17). Komisjon kutsub seega liikmesriike üles kontrollima, kas see nõuetele vastavus on esitatud teabes asjakohaselt kajastatud. i) Kas esitatud teave tõendab kriteeriumide läbipaistvust ja objektiivsust? ii) Kas

⁽⁵⁾ Lisateavet tagasiside kohta leiate lisa osutatud dokumentidest, peamiselt kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF) aruannetest 20-14, 22-14 ja 23-17.

⁽⁶⁾ Nagu on sedastatud 2023. aasta teatises „Ühine kalanduspoliitika praegu ja tulevikus“ (COM(2023) 103 final): „Hea juhtimistava eeldab ka suuremat läbipaistvust“. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0103>.

keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja majanduslike kriteeriumide osakaal on selgelt sätestatud?
iii) Kas see teave hõlmab kõiki jaotatud kalapüügivõimalusi?

3. KALAPÜÜGIVÕIMALUSTE JAOTAMINE SÄÄSTVATE PÜÜGITAVADE EDENDAMISEKS NING VÄIKESEMAHULISE JA RANNAPÜÜGIGA TEGELEVATE KALURITE TOETAMISEKS

Oluline on, et liikmesriigid kavandaksid jaotamissüsteemi ja viiksid selle kooskõlla ühise kalanduspoliitika eesmärkidega, tagades säästva kalapüügi ja säilitades piisava paindlikkuse, et võimaldada ELi kalandussektoril kohaneda esilekerkivate probleemidega.

Komisjoni kogutud ning kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF) analüüsitud teabest nähtub, et teatatud jaotamismeetodites ning kriteeriumide, sealhulgas keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja majanduslike kriteeriumide kasutamises esineb märkimisväärseid erinevusi.

Komisjon tunnustab, et liikmesriikide ülesanne on otsustada, milliseid jaotamissüsteeme nad kasutavad, samuti on nende eesõigus määrata kindlaks nende valitud keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja majanduslike kriteeriumide vastavad osakaalud. Kuna antud sektor ja kalandus on liikmesriikides mitmekesine, on selge, et kõigile sobiv lähenemisviis ei annaks head tulemust.

Eelkõige ei ole liikmesriigid kohustatud jaotama kalapüügivõimalusi kõige säästvamate püügitaavade tarbeks ega ka väikesemahulise kalapüügiga tegelevatele kaluritele.

Komisjon peab siiski hindama nende jaotamismeetodite kokkusobivust ühise kalanduspoliitika eesmärkidega.

Sellega seoses toob komisjon esile ühise kalanduspoliitika määruse põhjenduses 33 kajastatud artikli 17 ideed: *Liikmesriigid peaksid edendama vastutustundlikku kalapüüki, luues stiimuleid nendele käitajatele, kelle kalapüügiviis kahjustab kõige vähem keskkonda ja kes toovad ühiskonnale kõige rohkem kasu.*

Küsimustikele antud vastuste ja sidusrühmadega peetud konsultatsioonide põhjal on komisjon täheldanud teatavat passiivsust seoses sellega, kuidas liikmesriigid kalapüügivõimalusi jaotavad, ning ka sellega, et mõned teatatud meetodid ei aita piisavalt kaasa ELi kalanduses esilekerkivate probleemide käsitlemisele.

See on eriti ilmne väikesemahulise rannapüügiga tegelevate kalurite puhul, keda üldiselt mõjutavad rohkem sellised probleemid⁽⁷⁾ nagu energiakriis, kalavarude loomulik kõikumine (arvukus ja levik), konkurents merealade kasutamise pärast, kliimamuutused, merekeskkonna seisundi halvenemine, invasiivsed liigid või ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük.

Komisjon tunnustab väikesemahulise rannapüügi olulist rolli, sest sellega tegeleb peaaegu 70 % ELi laevadest. Eriti rõhutab ta nende tihedamat seotust kalanduskogukondade

⁽⁷⁾ Kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF), „The 2024 Annual Economic Report on the EU Fishing Fleet“ (STECF 24-03 ja 24-07), toimetajad PRELLEZO, R., SABATELLA, E.C., VIRTANEN, J., TARDY MARTORELL, M. ja GUILLEN, J., Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2024, doi:10.2760/5037826, JRC139642. Peatükk 2.7. EU Small-Scale Coastal Fleet (SSCF). Lk 45–60. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC139642>.

sotsiaalse ja majandusliku struktuuriga, nende tugevamat sidet kohaliku keskkonna ja ühiskonnaga ning nende olulist rolli Euroopa kultuuris ja pärandis. Selle rolli tunnustamist toetatakse järgmiselt: i) ÜKP määruses sätestatud eelisjuurdepääs lähtejoonest kuni 12 meremiili kaugusele ulatuvatele ELi vetele; ii) kuni 100 % rahaline toetus Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondist (EMKVF)⁽⁸⁾ ning iii) teatavad kontrollimääruse kohased erandid⁽⁹⁾.

Kalapüügivõimaluste jaotamine liikmesriikide poolt artikli 17 alusel võiks paremini kajastada väikesemahulise rannapüügi olulist rolli, näiteks viies jaotamismeetodid kooskõlla riikliku EMKVFi programmi raames kindlaks tehtud erivajadustega väikekalurite toimetulekuvõime suurendamiseks.

4. MIDA SAAKSID LIIKMESRIIGID TEHA, ET PARANDADA HEAD JUHTIMISTAVA KALAPÜÜGIVÕIMALUSTE JAOTAMISEL

A. Läbipaistvusel ja teabevahetusel põhineva usalduse loomine

Jaotamismeetodid võivad olla keerulised, mistõttu on teatavad sidusrühmad väljendanud soovi kasutatavaid meetodeid ja nende aluseks olevaid kriteeriume paremini mõista. Lisaks õiguslikele nõuetele teavitada komisjoni sellest, kuidas jaotavad liikmesriigid kalapüügivõimalusi nende lipu all sõitvatele laevadele, kutsutakse neid üles tõhustama oma teabe- ja kommunikatsioonivahendeid, et **anda sidusrühmadele ennetavalt teavet** kalapüügivõimaluste (kvoodid ja püügikoormus) jaotamiseks kasutatud meetodite ja nende põhjenduste kohta.

Komisjon rõhutab, et artikkel 17 võiks olla vahend, mille abil reageerida kalanduses esilekerkivatele probleemidele. Neid probleeme oleks võimalik lahendada, edendades dialoogi ja kaasates kõiki sidusrühmi aktiivsemalt kalapüügivõimaluste jaotamisse liikmesriikides.

B. Õiglusel põhineva usalduse loomine

Komisjon julgustab **liikmesriike võtma täiendavaid meetmeid, et kasutada ära artikli 17 kogu potentsiaali säästvate kalapüügitavade edendamiseks ning väikesemahulise ja rannapüügiga tegelevate kalurite toetamiseks.**

Esiteks kutsub komisjon liikmesriike üles kaaluma artiklis 17 esitatud kriteeriumide näiteid ja seda, millist mõju avaldab kalapüügivõimaluste jaotamine: i) laevadele, millel on suurem keskkonnamõju kui muudel nende laevastike laevadel; ii) laevadele, mis ei ole ka varem nõudeid täitnud, või iii) laevadele, mis tõrjuvad kõrvale traditsioonilised tegevused või juurdunud kestlikud majandustegevused.

Teiseks julgustab komisjon liikmesriike rakendama väikesemahulise kalapüügiga tegelevaid kalureid toetavaid meetmeid ja kasutama kõiki artikliga 17 pakutud võimalusi,

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1139, millega luuakse Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond.

⁽⁹⁾ Nõukogu 20. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1224/2009, millega luuakse liidu kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2023/2842.

mis võiksid stimuleerida nende püügipiirkondade pikaajalist kestlikkust, eelkõige väiksema keskkonnamõjuga püügipiirkondade puhul.

C. Esitatud teabe täpsusel põhineva usalduse loomine

Liikmesriikide esitatava teabe liik, hulk ja üksikasjalikkus on väga erinev⁽¹⁰⁾.

Seepärast kutsub komisjon liikmesriike üles teavitama komisjoni, nagu on sätestatud artikli 16 lõikes 6, ning sidusrühmi läbipaistvuse ja hea juhtimistava huvides **kõigi kalapüügivõimaluste puhul** kasutatavatest jaotamismeetoditest ja -kriteeriumidest. See hõlmab kvoote ja püügikoormust ELi vetes ning liikmesriikidele rahvusvahelistes vetes ja rahvusvaheliste kokkulepetega (nt piirkondlikud kalandusorganisatsioonid, säästva kalapüügi partnerluslepingud või muud liiki kahe- või mitmepoolsed lepingud) eraldatud kalapüügivõimalusi.

Komisjon kutsub liikmesriike üles teatama, millist jaotamismeetodit nad kasutavad, võttes arvesse artiklis 17 osutatud kolme kriteeriumikategooriat, st **keskkonnaalaseid, sotsiaalseid ja majanduslikke kriteeriume**.

Läbipaistvus ja sidusrühmade teavitamine on hea juhtimistava põhikomponentidena olulised ka ülekantavate püügikontsessioonidega hõlmatud kalapüügivõimaluste puhul, kuigi need on välja jäetud artikli 16 lõike 6 kohasest komisjoni teavitamise kohustusest.

D. Jaotamismeetodite sobivusel põhineva usalduse loomine

Komisjon julgustab liikmesriike kasutama kalapüügivõimaluste jaotamise kriteeriume, nagu on sätestatud ÜKP määruse artiklis 17, et soodustada esilekerkivate probleemidega kohanemist. **Jaotamismeetodid ei tohiks õhnestada liikmesriikide suutlikkust ootamatutele probleemidele kiiresti reageerida.**

Komisjon kutsub liikmesriike üles töötama välja jaotamismeetodid, mis sisaldavad ka võimalust kasutamata kalapüügivõimalused õigeaegselt, läbipaistvalt ja aktiivselt ümber jaotada.

Ühtlasi julgustab komisjon liikmesriike tegema jaotamissüsteemide korrapäraseid ümberhindamisi, tagamaks, et **kasutatavad meetodid ja kriteeriumid on endiselt asjakohased ja vastavad** nende kalandussektori praegustele vajadustele.

5. JÄRELDUS

Komisjon on teinud koostööd liikmesriikide, STECFi ja sidusrühmadega, et saada selgem ülevaade kalapüügivõimaluste jaotamise meetoditest⁽¹¹⁾.

⁽¹⁰⁾ Vt näiteks kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF), „Social Data in Fisheries (STECF 23–17)“, toimetajad Van Hoof, L., Goti, L., Tardy Martorell, M. ja Guillen, J., Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2024, doi:10.2760/982497, JRC136326. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326>.

⁽¹¹⁾ Eespool viidatud viimane aruanne: Kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF), „Social Data in Fisheries (STECF 23-17)“.

Seda protsessi silmas pidades kutsub komisjon liikmesriike üles võtma täiendavaid meetmeid, et kasutada ära artikli 17 kogu potentsiaali säästvate kalapüügitavade edendamiseks ning väikesemahulise ja rannapüügiga tegelevate kalurite toetamiseks.

Komisjon julgustab liikmesriike kaaluma peamisi probleeme, millega nende väikesemahulise kalapüügiga tegelevad kalurid maadlevad, ning kasutama artiklit 17, et pakkuda toetust ja ruumi teatavatele kalalaevadele, mis väärivad juurdepääsu kalapüügivõimalustele, et säilitada nende panus säästvasse kalapüüki ja kalanduskogukondadesse.

Selleks et suurendada usaldust jaotamispõhimõtete vastu, julgustab komisjon liikmesriike parandama sidusrühmadele kalapüügivõimaluste jaotamise kohta antavat teavet.

Järgmise sammuna kutsub komisjon liikmesriike üles kaaluma meetodeid ja kriteeriume, mida nad kasutavad kalapüügivõimaluste jaotamiseks, pidades silmas vajadust edendada säästvaid püügitavaid, toetada väikesemahulise ja rannapüügiga tegelevaid kalureid ning parandada teabevahetust ja läbipaistvust. Komisjon on valmis liikmesriike selles küsimuses toetama.